

3b. Martin Andersen Nexø: Pelle Erobreren

Pelle Erobreren (1906-1910) er en romanserie i fire bind, der skildrer hovedpersonen Pelles liv og arbejderklassens sociale og politiske kamp i Danmark i slutningen af 1800-tallet. Uddraget er fra bind 4 og finder sted i 1899, hvor arbejderne strejker for at få bedre vilkår. Folk er tæt på at give op, og derfor springer Pelle op på en stenbunke og holder følgende tale for at inspirere de strejkende.

“Kammerater!” raabte han med mægtig Stemme. “Dette her er blot en Overgang – som Ræven sagde da de trak Pelsen af ham! Klæderne har de jo taget, og det meste af Maden og Hjemmets Hygge – nu vil de forsøge at slide Skindet af os ogsaa. Nu er det da det gælder – frem eller tilbage! [...] Hold sammen Kammerater, forløb jer ikke, og giv
5 ikke efter! Det er haardt nok, dette her; men husk paa, vi er i den store Vinter som varslers Opgangen! Natten er altid ondest lige før Dagen gryr! Og skulde vi være bange for at lide lidt – vi som har lidt og taalt i Aarhundreder. Hjemme sidder vore Koner og græmmer sig – kanske bliver de gnavne paa os. Vi kunde dog i det mindste tage hvad der tilbød sig, siger de. Men vi kan ikke blive ved med at se paa, at vore derhjemme
10 visner bort trods vort Slid. Hidtil har Fattigmands Arbejde været som en ørkesløs Bøn mod Himlen: Skaan os for Sult og Snavs, Elendighed og Kulde – giv os Brød og Brød igen! Skaan vore Børn for vor Skæbne, lad ikke deres Lemmer visne, og deres Aand dø hen i Idioti! – Det har været vor Bøn, men der er kun en Bøn der dur, og det er at trodse det onde! Vi er det udvalgte Folk, og derfor maa vi sige Stop. Vi vil ikke gaa med længer
15 – for vore Koners Skyld, og vore Børns, og deres igen! Jamen hvad kommer Eftertiden os ved? Jo den gør – netop os! Var jeres Gamle som I? Nej, de knugedes i Støvet af Fattigdommen og krøb ydmygt for Magten og de Store. Hvor har vi da det fra, alt det der gaar saa stærkt i os og faar os til at søge sammen? Tiden er stanset, Kammerater! den har sat sin Finger paa vort Bryst og sagt: I skal gøre det. Her hvor vi staar, hører det
20 gamle op og det ny begynder; derfor smed vi vort Redskab med Nøden i øjnene – aldrig er det set før! Vi skal vende Tilværelsen og gøre den god for Fattigmand til alle Tider. I som saa tidt har vovet Liv og Velfærd for en Tokrone – nu holder I hele Fremtiden i jeres Haand. Hold ud nu siger jeg jer, rolig og støt! – og I vil aldrig blive glemt, saa længe der findes Arbejdere paa Jorden! Denne Vinter vil blive den sidste, blot vi holder ud,
25 bagved ligger Landet vi har vandret efter. – Kammerater! ved os skal det dages.”